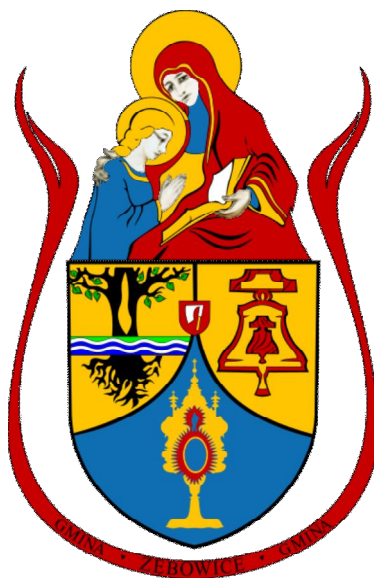

Gmina Zębowice

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017

Zębowice, kwiecień 2014 r.

Tytuł:	Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017
Odbiorca:	Urząd Gminy Zębowice ul. Izydora Murka 2 46-048 Zębowice
Wykonawca:	IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Barbary 21 a 40-053 Katowice
Autor:	mgr inż. Zuzanna Potępa-Błędzińska
Nadzór nad realizacją opracowania:	mgr inż. Bożena Kuzio-Wasilewska

SPIS TREŚCI

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4
1.1. Dokumenty regionalne	5
1.2. Dokumenty krajowe	9
1.3. Polityka Unii Europejskiej.....	10
2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	11
3. Analiza istniejącego stanu środowiska.....	11
3.1. Charakterystyka Gminy Zębowice.....	11
3.2. Analiza i ocena stanu środowiska	12
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	18
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu...	19
6. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko	21
6.1 Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ	21
6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody w tym obszar Natura 2000	30
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	30
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ	32
9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	32
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	34
11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	34
Wykaz materiałów:.....	36

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice został przyjęty w 2005 r. Uchwałą Nr XXVII/172/05 Rady Gminy Zębowice. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice została opracowana w 2009 r. i przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/212/2009 Rady Gminy Zębowice w dniu 28 października 2009 r. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice obejmowała działania na lata 2008-2011 oraz działania w perspektywie na kolejne cztery lata, tj. 2012-2015. Niniejszy dokument stanowi kolejną Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice i obejmuje lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy lat 2018-2021.

Aktualizacja wykonana została zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, t.j. z późn. zm.) na podstawie, której organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminny program ochrony środowiska. Układ dokumentu ma strukturę zbliżoną do układu „Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”.

Program zawiera ocenę stanu środowiska Gminy Zębowice z uwzględnieniem danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska. Ponadto w niniejszym opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych. Wyznaczono priorytety, cele i kierunki działań. Określono także plan operacyjny Programu, w którym sprecyzowano zadania do realizacji wraz ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego i szacunkowych kosztów. Ustalono również działania systemowe mające na celu wsparcie procesu wdrażania i realizacji POŚ. Określono system monitoringu Programu i wskazano możliwości finansowania założonych w opracowaniu zadań.

W „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017” zdefiniowano nadrzędny cel, który brzmi następująco: **„Rozwój gospodarczy Gminy Zębowice przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego”**.

Cel ten jest zgodny z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa. Poprawa stanu środowiska naturalnego jest celem długookresowym Programu, u którego podstaw leży wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Zębowice.

Cel ten jest także zgodny z Polityką Ekologiczną Województwa Opolskiego, która została zdefiniowana w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018”. Program ten podkreśla pierwszorzędą potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Przy opracowywaniu „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017”, wykorzystano następujące opracowania sporządzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym:

- „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”,
- „Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018”,
- Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych z terenu województwa opolskiego na lata 2008- 2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Zębowice.

1.1. Dokumenty regionalne

Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego jest dokumentem określającym cele i zadania w obszarze poprawy stanu środowiska województwa opolskiego. Podstawową zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu Ochrony Środowiska. Są to:

- cele i zadania o charakterze systemowym:
 - uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
 - planowanie przestrzenne zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju,
 - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
 - innowacyjność prośrodowiskowa.
- cele i zadania związane z ochroną dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:
 - ochrona przyrody i krajobrazu,
 - ochrona i zrównoważone wykorzystanie lasów, łowiectwo,
 - ochrona zasobów wodnych, w tym ochrona przed powodzią,
 - ochrona zasobów kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
 - ochrona powierzchni ziemi,
 - wykorzystanie energii odnawialnej.
- cele i zadania związane z poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych,
 - ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu,
 - ochrona przed hałasem,
 - ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
 - gospodarka odpadami,
 - środowisko, a zdrowie.

Powyższe cele i zadania posłużyły do sprecyzowania celów i zadań określonych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej

Program ochrony powietrza (POP) dla stref województwa opolskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Działania zdefiniowane w Programie są skierowane głównie na:

- wdrożenie, koordynacja i monitoring działań naprawczych Programu,
- uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem,
- kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa (np. standardów emisyjnych) i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej emisji oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie,
- realizacja PONE (Programów ograniczenia niskiej emisji) poprzez stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych do uzyskania wymaganego efektu ekologicznego,
- kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów,
- prowadzenie działań promujących ogrzewanie zmniejszające emisję zanieczyszczeń do powietrza i prowadzenie działań edukacyjnych,

- ograniczenie emisji niezorganizowanej pochodzącej z kopalń i urobku z kopalń.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych z terenu województwa opolskiego na lata 2008- 2013

Program ochrony środowiska przed hałasem określa priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania w celu ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych. W niniejszym Programie wyznaczono trzy grupy działań:

- I - działania krótkookresowe (w ramach strategii krótkookresowej), stanowiące podstawowy zakres niniejszego Programu ochrony środowiska przed hałasem na lata 2008 – 2013:
 - ograniczenie liczby i zasięgu uciążliwości akustycznych dla dróg analizowanych w niniejszym programie w takim stopniu, aby otrzymały one co najmniej niski priorytet ochrony akustycznej – tj. osiągnięcia w ich otoczeniu wartości wskaźnika M niższej niż 5.,
 - bariery akustyczne (ekrany/wały),
 - realizacja obwodnic miejscowości położonych wzdłuż istniejących dróg krajowych,
 - obszar ograniczonego użytkowania;
- II - działania długookresowe (w ramach polityki długookresowej), których realizacja przewidywana jest w horyzoncie czasowym dłuższym niż czas obowiązywania niniejszego Programu (w ramach sporządzonego po upływie 5 lat kolejnego programu ochrony środowiska przed hałasem);
- III - działania związane z edukacją społeczną, które powinny być prowadzone w sposób ciągły, zarówno w zakresie działań długookresowych (pkt II powyżej), jak i krótkookresowych (pkt I powyżej).

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego jest dokumentem strategicznym określającym wizję województwa opolskiego, strategia precyzuje także wyzwania, cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania.

Wizja: Województwo opolskie to wielokulturowy region, wykształconych, otwartych i aktywnych mieszkańców, z konkurencyjną i innowacyjną gospodarką oraz z przyjaznym środowiskiem życia.

Wyzwania rozwojowe:

- **horyzontalne:** zapobieganie i przeciwdziałania procesom depopulacji.
- **tematyczne,** w ramach których wyznaczono cele strategiczne i operacyjne, m.in.:
 - Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku:
 - cele strategiczne:**
 - nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna:
 - cele operacyjne:**
 - poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych,
 - rozwój społeczeństwa informacyjnego,
 - rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury.
 - dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług:
 - cele operacyjne:**
 - rozwój powiązań transportowych,
 - poprawa dostępności do aglomeracji opolskiej,
 - integracja systemu transportu zbiorowego,
 - poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych.
 - wysoka jakość środowiska:
 - cele operacyjne:**
 - poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
 - wspieranie niskoemisyjnej gospodarki,
 - kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności,
 - racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
 - przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego jest dokumentem określającym kierunki działań oraz cele średniookresowe do 2020 r. w obszarze poprawy stanu środowiska powiatu oleskiego. Kierunki działań systemowych oraz wytyczone dla nich cele średniookresowe do 2020 r. przedstawiając się następująco:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych: *Doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów.*
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska: *Uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego.*
- zarządzanie środowiskowe: *Rozpowszechnienie wiedzy o systemach zarządzania środowiskowego oraz wspieranie w ich wdrażaniu.*
- udział społeczeństwa w działaniu na rzecz ochrony środowiska: *Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.*
- odpowiedzialność za szkody w środowisku: *Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.*
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym: *Przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego.*

Program przedstawia zagadnienia związane z ochroną zasobów naturalnych oraz wytycza cele średniookresowe do 2020r. dla poszczególnych komponentów środowiska:

- ochrona przyrody i krajobrazu: *Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.*
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów: *Zwiększenie areалу zalesień, poprawa stanu zdrowotnego lasów oraz wzrost różnorodności biologicznej.*
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona przed powodzią: *Racjonalne gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych oraz skuteczna ochrona przed powodzią.*
- ochrona powierzchni ziemi: *Rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych oraz przeciwdziałanie degradacji terenów.*
- gospodarowanie zasobami geologicznymi: *Racjonalne zaopatrzenie ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.*

Program przedstawia również zagadnienia związane z poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego oraz wytycza cele średniookresowe do 2020 r. dla poszczególnych komponentów środowiska:

- środowisko a zdrowie: *Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.*
- ochrona wód: *Utrzymanie i osiągnięcie i dobrego stanu – potencjału wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.*
cel priorytetowy: *Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM od 2000 do 15000.*
- jakość powietrza: *Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie powiatu oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.*
Kontynuacja działań w celu spełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
- gospodarka odpadami: *Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa.*

- oddziaływanie hałasu: Ocena narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Ochrona mieszkańców powiatu oleskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.
- oddziaływanie pól elektromagnetycznych: Monitoring i badanie poziomu pól elektromagnetycznych.
- substancje chemiczne w środowisku – poważne awarie: Stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczanymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH. Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Strategia Rozwoju Gminy Zębowice

Strategia Rozwoju Gminy Zębowice jest dokumentem strategicznym określającym planowane kierunki rozwoju Gminy Zębowice. Program precyzuje następującą wizję oraz cele i zadania strategiczne, z rozróżnieniem na trzy obszary priorytetowe rozwoju gminy:

- wizja: Gmina Zębowice – bogata tradycją historyczną, znana, zadbana i gościnna opolska gmina; wyposażona w pełen zakres nowoczesnej infrastruktury technicznej, oferująca znakomite warunki dla osadnictwa; sprawnie zarządzana, w której zrównoważony rozwój funkcji: rolniczych, produkcyjnych i usługowych zapewnia utrzymanie naturalnego środowiska przyrodniczego oraz tworzenie nowych miejsc pracy; posiadająca bogatą ofertę turystyczno – rekreacyjną, zamieszkiwana przez zintegrowane, aktywne i bezpieczne społeczeństwo.

- cele i zadania strategiczne:

I – środowisko przyrodnicze i infrastruktura techniczna:

- rewitalizacja i ochrona walorów naturalnych i kulturowych oraz wyposażenie gminy w pełen zakres infrastruktury technicznej:
 - rewitalizacja i zagospodarowanie gminnych parków,
 - zagospodarowanie terenów zielonych wzdłuż cieków wodnych,
 - poprawa wizerunku i estetyki w gminie,
 - program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,
 - modernizacja urządzeń melioracyjnych,
 - dokończenie budowy sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej,
 - rozbudowa i modernizacja dróg,
 - sporządzenie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”,
 - gazyfikacja gminy.

II – gospodarka:

- wizerunek aktywnej i przyjaznej przedsiębiorczości gminy poprzez stworzenie warunków do funkcjonowania różnorodnych zakładów pracy, aktywizację obszarów wiejskich i wypromowanie oferty turystyczno – rekreacyjnej:
 - sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje,
 - stworzenie pionu obsługi inwestorów na poziomie Urzędu Gminy,
 - stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy,
 - nowoczesne doradztwo dla rolników i przedsiębiorców,
 - pomoc Urzędu Gminy w pozyskiwaniu środków unijnych,
 - system informacji rynkowej dla rolników i przedsiębiorców,
 - stymulowanie kooperacji wśród rolników i producentów,
 - promocja rodzimych produktów rolnych,
 - tworzenie gospodarstw specjalistycznych, agroturystycznych i ekologicznych,
 - rozwój bazy turystycznej i stworzenie oferty rekreacyjnej.

III – sfera społeczna:

- wspierająca lokalne inicjatywy i otwarta na zewnątrz gmina, zapewniająca wysokiej jakości usługi swoim mieszkańcom, aktywnie uczestniczącym w jej codziennym życiu:

- utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy,
- modernizacja i budowa nowych obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- wsparcie funkcjonowania Ludowych Zespołów Sportowych, Ochotniczych Straży Pożarnych oraz pozostałych stowarzyszeń i organizacji społecznych,
- upowszechnianie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych,
- upowszechnianie i rozwój imprez sportowych i rekreacyjnych,
- realizacja programu „Odnowy wsi”,
- kontynuacja i poszerzenie współpracy międzynarodowej z gminą partnerską,
- przygotowanie oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

W/w priorytety, cele i kierunki posłużyły do sprecyzowania kierunków działań w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębówice na lata 2014-2017”.

1.2. Dokumenty krajowe

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oparta jest na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, dlatego zasada ta musi być uwzględniona we wszystkich dokumentach strategicznych oraz programach opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W praktyce zasada zrównoważonego rozwoju powinna być stosowana wraz z wieloma zasadami pomocniczymi i konkretyzującymi tj.:

- zasada prewencji (zapobiegania) oznacza przede wszystkim zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, recykling a także wprowadzanie pro - środowiskowych systemów zarządzania środowiskiem,
- zasada „zanieczyszczający płaci” wskazuje jednostki użytkujące środowisko jako podmioty odpowiedzialne za skutki zanieczyszczeń i innych zagrożeń środowiska,
- zasada integracji oznacza uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej oznacza potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu ekologicznego,
- zasada uspołecznienia oznacza dostęp ludności do informacji o środowisku.

W polityce ekologicznej zostały określone działania pozwalające na osiągnięcie następujących celów: w zakresie działań systemowych:

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą zgodne z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zwiększenie roli polskich placówek we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwości wystąpienia szkody oraz zapewniającego, że koszty szkód w środowisku oraz koszty zapobiegania powstaniu tych szkód ponosić będą sprawcy,
- integracja problematyki środowiskowej i planowania przestrzennego.

w zakresie ochrony zasobów naturalnych:

- ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej na różnym poziomie organizacji,

- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej,
- rozwijanie zróżnicowanej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi,
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogenne,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ich ochrona przed ilościową i jakościową degradacją,

w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego obywateli w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi instytucjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych,
- dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych (dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania - tzw. dyrektywa LCP oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy w sprawie czystszej powietrza dla Europy - dyrektywa CAFE),
- utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód,
- zmniejszenie ilości powstających odpadów oraz ich odzysk,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i promieniowanie elektromagnetyczne oraz podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Cele Polityki Ekologicznej Państwa w powiązaniu ze specyfiką regionu opolskiego, powiatu opolskiego i Gminy Zębowice wyznaczają konkretne działania dla Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

1.3. Polityka Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest **VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego**. Szósty program działań skupia się na czterech obszarach priorytetowych: zmianach klimatu, różnorodności biologicznej, środowisku i zdrowiu oraz zrównoważonej gospodarce zasobami i odpadami.

Najpoważniejsze konsekwencje dla ochrony środowiska, ale i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy odnoszące się do:

- standardów emisji SO₂, NO_x, pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,

- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania różnych rodzajów hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,
- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

Aby uzyskać istotny postęp, wymagany przez prawo Unii Europejskiej konieczne będzie wdrożenie i stosowanie wytycznych ujętych w prawodawstwie unijnym dla zreformowania polskiego systemu ochrony środowiska. Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Analizując cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, należy stwierdzić, że najistotniejsze z punktu widzenia projektowanego dokumentu cele ujęte zostały w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2021.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów przygotowywanych w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017”. Pozwala na przeprowadzenie oceny potencjalnych (pozytywnych i negatywnych) skutków środowiskowych przedsięwzięć określonych w projekcie Programu.

Zakres prognozy został określony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa – w szczególności art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, t.j.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu (pismo znak: WOOŚ.411.27.2014.MH z dnia 24.03.2014 r.) oraz z Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak NZ.9022.1.33.2014.JG z dnia 27.03.2014 r.).

W prognozie przeanalizowano aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie gminy, cele oraz kierunki działań przewidziane do realizacji w projekcie Programu, których zadaniem jest poprawa jakości środowiska naturalnego. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu. Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych na poszczególne elementy środowiska takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne.

3. Analiza istniejącego stanu środowiska

3.1. Charakterystyka Gminy Zębowice

Gmina Zębowice jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim, na wysokości od 220 do 280 m n.p.m.. Gmina ta graniczy:

- od zachodu z gminą Turawa,
- od wschodu z gminą Dobrodzień,
- od północy z gminą Lasowice Wielkie,
- od północnego-wschodu z miastem i gminą Olesno,
- od południa z miastem i gminą Ozimek.

Gmina Zębowice zajmuje powierzchnię 96 km² (9 565 ha – wg GUS, stan na dzień 31 grudnia 2012 r.), co stanowi 9,84% powierzchni powiatu oleskiego oraz 1,02% powierzchni

województwa opolskiego.

W skład Gminy wchodzi 9 sołectw: Kadłub Wolny, Knieja, Osiecko, Poczółków, Prusków, Radawie, Siedliska i Zębowice.

Według Głównego Urzędu Statystycznego (stan na dzień 31 grudnia 2012 r.) Gminę zamieszkuje 3 804 osoby, z czego 1 908 osoby stanowią mężczyźni i 1 896 osoby stanowią kobiety.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski Gmina Zębowice umiejscowiona jest w megaregionie – Europa Środkowa (3); w prowincji – Niż Środkowoeuropejski (31); w podprowincji – Niziny Środkowopolskie (318); w makroregionie – Nizina Śląska (318.5); w mezoregionie – Równina Opolska (318.57). Mezoregion Równiny Opolskiej graniczy bezpośrednio z:

- Progiem Woźnickim – od wschodu;
- Garbem Tarnogórskim – od południowego – wschodu;
- Chelmem – od południa;
- Pradolina Wrocławską – od zachodu;
- Równiną Oleśnicką – od północy i północnego – zachodu.

Odległość z Zębowic do stolicy województwa - Opola wynosi 36 km.

Gmina ma charakter rolniczy toteż większość mieszkańców pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których jest 530. Część znajduje zatrudnienie w kilkunastu miejscowych zakładach pracy, które rozwijają się stosownie do nowych realiów gospodarki rynkowej. Są to firmy zajmujące się głównie handlem, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. Pomimo znacznego udziału funkcji usługowych w strukturze gospodarczej gminy sektor rolniczy jest także znaczącą gałęzią gminnej gospodarki. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Gmina Zębowice charakteryzuje się bardzo przeciętnymi warunkami do produkcji rolniczej. Uwarunkowania glebowe decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana do potrzeb produkcji zwierzęcej, na potrzeby ludności i przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt.

Atrakcje turystyczne Gminy Zębowice związane są głównie z walorami krajobrazowymi północnej i wschodniej części województwa opolskiego, to jest rozległych kompleksów leśnych, objętych ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. Naturalny krajobraz powinien przyciągać coraz większe rzesze turystów. Znajdą oni tutaj piękne krajobrazy, czystą wodę, kompleksy leśne, użytki ekologiczne, pomniki przyrody oraz inne urokliwe zakątki. Ponadto atrakcje turystyczne uzupełnia bogaty zasób zabytków z zespołem pałacowym oraz parkami podworskimi na czele.

3.2. Analiza i ocena stanu środowiska

Ochrona poszczególnych komponentów środowiska może pociągać za sobą konieczność realizacji inwestycji, które mogą mieć chwilowy negatywny wpływ na inne komponenty środowiskowe. Poniżej omówione zostały elementy środowiska, które mogą być zagrożone wpływem realizowanych inwestycji.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie gminy Zębowice obszary wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi objęto następującymi formami ochrony:

➤ Pomniki przyrody

Na terenie gminy Zębowice ustanowiono 9 pomników przyrody, są nimi grupy drzew a także pojedyncze okazałe drzewa. Zestawienie pomników przyrody przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Zestawienie pomników przyrody na terenie gminy Zębowice

Lp.	Obiekt	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Miejscowość występowania
1.	Pojedynczy okaz z gatunku cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Kadłub Wolny
2.	Pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 6 szt.	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Radawie
3.	Grupa drzew z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 2 szt.	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Osiecko
4.	Pojedynczy okaz z gatunku modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Zębowice
5.	Pojedynczy okaz z gatunku miłorząb dwuklapowy (<i>Ginkgo biloba</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Zębowice
6.	Pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 4 szt	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Radawie
7.	Pojedynczy okaz z gatunku klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Osiecko
8.	Pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Osiecko
9.	Pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	21.11.2005r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	Osiecko

Źródło: RDOŚ Opole

➤ Użytek ekologiczny

Na terenie gminy Zębowice ustanowiono 2 użytki ekologiczne. Zestawienie użytków ekologicznych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Zestawienie użytków ekologicznych na terenie gminy Zębowice

Lp.	Obiekt	Powierzchnia [ha]	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Miejscowość występowania
1.	Użytek ekologiczny „Knieja” – Bagno śródleśne w naturalnej sukcesji	1,07	22.21.2003r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r. Nr 109, poz. 2304	Knieja
2.	Użytek ekologiczny "Łąka przy pomnikach przyrody"- Łąka śródleśna	1,38	22.21.2003r.	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r. Nr 109, poz. 2304	Zębowice

Źródło: RDOŚ Opole

➤ Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko - Turawskie o powierzchni 179305 ha został powołany w 1988 roku w centralnej i zachodniej części województwa opolskiego. W 1999 roku w jego zachodniej i centralnej części utworzono Stobrawski Park Krajobrazowy. Na terenie gminy Zębowice jego powierzchnia wynosi 8335 ha, co stanowi 87% ogólnej powierzchni gminy.

W granicach Lasów Stobrawsko - Turawskich znalazło się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody. Niezliczona ilość cieków, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy stanowią o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych tego terenu. Na obszarze Lasów Stobrawsko - Turawskich stwierdzono występowanie wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. Jednym z najciekawszych obiektów położonych na tym terenie jest Jezioro Turawskie. Jego najbliższe otoczenie jest miejscem gniazdowania wielu ciekawych gatunków ptaków. Zbiornik stanowi też ważne miejsce odpoczynku i żerowania dla ptaków migrujących. Z tego względu został zaliczony do ostoi ptactwa wodnego o randze europejskiej. W myśl postanowień ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu to obiekt pełniący poza funkcją przyrodniczo-krajobrazową funkcję turystyczno-rekreacyjną. Lasy Stobrawsko - Turawskie, ze względu na przewagę borów sosnowych mających duże walory bioterapeutyczne (działają kojąco, przeciwaśmiatycznie i odkażająco), posiadają duże znaczenie dla turystyki i wypoczynku mieszkańców okolicznych miast.

Krajowy system obszarów przyrodniczo cennych ECONET-PL

Teren gminy Zębowice leży na obszarze węzłowym o znaczeniu krajowym (10 K – Obszar Borów Stobrawskich), położonym w strefie ujściowej do Odry rzek: Nysy Kłodzkiej, Małej Panwi i Stobrawy. Obszar 10 K objęty jest w dużej części prawną ochroną jako Stobrawski Park Krajobrazowy. Odcinek ten został uznany za obszar ważny dla ptaków – ostoja ptaków o randze międzynarodowej.

Na terenie gminy brak jest wyznaczonych obszarów Natura 2000.

Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Zębowice wynosi: 5980,2 ha, co kształtuje lesistość gminy na poziomie 61,2%. Wskaźnik lesistości gminy jest znacząco wyższy od przeciętnej lesistości województwa (26,5 %).

Gmina charakteryzuje się znacznym zalesieniem. Zwarte kompleksy leśne porastają głównie zachodnią oraz północną część gminy. Dominującymi siedliskami na terenie gminy są siedliska borowe, najmniejszy udział w strukturze siedlisk ma ols i ols jesionowy, a następnie las wilgotny i świeży. Dominującym gatunkiem jest sosna, która zajmuje ponad 90% powierzchni leśnej w gminie. Pozostała część przypada głównie na: dęby, brzozy, olchy i świerki. W domieszcze występują również: buk, modrzew, jodła, grab, jesion, osika, jawor i topola. Najliczniej reprezentowane są młode drzewostany (do 60 lat), zaś najmniejszą powierzchnię zajmują drzewostany dojrzałe (powyżej 100 lat).

Gminne lasy podlegają pod 4 Nadleśnictwa: Olesno, Opole, Lubliniec i Turawa. Na terenie gminy zlokalizowane są 3 leśniczówki: Prusków, Radawie i Knieja.

Gleby

Na terenie gminy Zębowice dominują gleby piaszczyste oraz gliniaste i pylaste. Na tym podłożu wykształciły się gleby biellicowe i pseudobiellicowe, gleby brunatne, czarne ziemie i gleby bagienne. Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie Gminy Zębowice może odnosić się głównie do obecności metali ciężkich takich jak: kadm, ołów, nikiel, miedź, cynk i ropopochodnych. Zanieczyszczenia te występują przede wszystkim:

- na terenach i w otoczeniu dużych zakładów przemysłowych,
- wokół składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych,
- w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

Na terenach rolniczych mogą występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Urząd Gminy Zębowice na terenie gminy nie występują tereny zdegradowane ani tereny poprzemysłowe.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Zębowice w całości należy do dorzecza Odry. Wyróżnia się tu trzy podrzędne zlewnie: Małej Panwi, Budkowiczanki oraz Warty.

Szacuje się, że udział poszczególnych zlewni na terenie gminy Zębowice kształtuje się następująco:

- Mała Panew - 90%,
- Liswarta - 5%,
- Budkowiczanka - 5%.

Istniejące zbiorniki powierzchniowe są nieliczne i niewielkie powierzchniowo. Ważniejszymi w systemie hydrologicznym gminy zbiornikami wodnymi są stawy i zbiorniki przeciwpożarowe zlokalizowane w dolinie Libawy, Pruskowskiego Potoku i cieką płynącego przez Radawie oraz wyrobiska poeksploatacyjne glin w okolicach Kadłuba Wolnego. Większe stawy występują w dolinie Libawy w strefie przygranicznej gminy z gminą Turawa w kompleksie Paliwoda. Charakteryzują się one bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi. W granicach gminy największe stawy zlokalizowane są:

- w dolinie Libawy w Borowianach, Zębowicach, Kadłubie Wolnym,
- w dolinie Pruskowskiego Potoku w Bąkowni,
- w dolinie Radawki, w Radawiu i na zachód od Osiecka.

Większość niewielkich zbiorników gminy powstała przez alimentację wód rzek lub zalanie płytkimi wodami gruntowymi wyrobisk poeksploatacyjnych.

Występujące na terenie gminy cieki powierzchniowe były ostatnio badane w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, w roku 2011. Badania prowadzone były w punkcie:

- Libawa - Dylaki (JCWP: Libawa) - punkt zlokalizowany w km 3+700 rzeki w granicach administracyjnych Gminy Ozimek.

Klasyfikacja elementów biologicznych w omawianym punkcie wykazała dobry stan wód (klasa II). Natomiast klasyfikacja elementów fizykochemicznych, wspierających element biologiczny, obejmowała wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne. W tej kategorii również uzyskano wynik zadawalający, jakość wód oceniono jako stan bardzo dobry (I klasa). Niekorzystnie przedstawia się ocena stanu chemicznego, który został określony jako poniżej stanu dobrego. Ogólna ocena wykazała zły stan JCWP gminy Zębowice

Wody podziemne

Gmina Zębowice należy w większości do Kluczborsko - Lublinieckiego Regionu Hydrogeologicznego charakteryzującego się czwartorzędowym (częściowo górnotriasowym) głównym poziomem wodonośnym. Południowa część gminy (wzdłuż granicy) należy do Regionu Bytomsko - Olkuskiego reprezentowanego przez Rejon Małej Panwi - czwartorzędowy poziom wodonośny.

Przez południową część gminy przebiega granica Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 335 Krapkowice - Strzelce Opolskie. Zbiornik objęty jest Obszarem Wysokiej Ochrony (OWO).

Na terenie gminy nie zostały przeprowadzone badania wód podziemnych. W najbliższym punkcie pomiarowym monitoringu wód podziemnych (Dobrodzień 2662) woda zakwalifikowana została do klasy III (woda umiarkowanej jakości) ze względu na przekroczenia stężenie azotanów.

Dodatkowo na podstawie art. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz. U z 2011r. nr 212 poz. 1263 z późn. zm.) i § 17 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Oleśnie dokonuje oceny obszarowej jakości wody pochodzącej z wodociągu sieciowego Knieja dostarczającego wodę do mieszkańców gminy. W 2013 r. stwierdzona została przydatność wody do spożycia przez ludzi.

Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Zębowice jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady),
- emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję niezorganizowaną np. składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków itp.

Ocenę jakości powietrza w Gminie Zębowice dokonano w ramach oceny jakości powietrza w województwie opolskim, za rok 2012.

Badania stanu czystości powietrza atmosferycznego prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska WIOŚ.

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM_{2,5}, pył PM₁₀, a także zawarty w pyłe PM₁₀: ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni i benzo(a)piren B(a)P.

W ocenie rocznej dokonanej pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x oraz ozon O₃.

Wynikowe klasy dla strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tab. 3.

Tabela 3. Wynikowe klasy dla strefy opolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin za 2012 r.

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w 2012 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	Symbol klasy wynikowej w 2012 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin
Pył zawieszony PM ₁₀	C	-
Pył zawieszony PM _{2,5} **	C	-
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	-
Tlenki azotu	-	A
Tlenek węgla	A	-
Benzen	C	-
Ozon*	C	C
Ołów	A	-
Kadm	A	-
Nikiel	A	-
Arsen	A	-
Benzo(a)piren	C	-

Wyjaśnienie: * wg poziomu docelowego, ** wg poziomu dopuszczalnego

Źródło: WIOŚ

Ocena jakości powietrza za rok 2012, uwzględniająca kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin, obejmująca 12 substancji i dotycząca strefy opolskiej wchodzącej w skład województwa opolskiego, wykazała:

- w klasyfikacji dla kryterium ochrony zdrowia:
 - ✓ dla *pyłu zawieszonego PM₁₀* – strefie opolskiej, przyznano klasę C wymagającą wdrażania naprawczego programu ochrony powietrza POP, z uwagi na występowanie na terenie tej strefy obszarów, na których odnotowano przekroczenia średniodobowej wartości dopuszczalnej z ponadnormatywną częstością oraz rocznej wartości dopuszczalnej,

- ✓ dla *benzo(a)pirenu* – strefie opolskiej przyznano klasę C wymagającą opracowania programu ochrony powietrza POP, z uwagi na występowanie na jej terenie obszarów, na których odnotowano przekroczenia rocznej wartości docelowej.
- ✓ dla *pyłu PM_{2,5}* - strefę opolską zakwalifikowano do klasy C, z uwagi na występowanie na terenie strefy obszarów, na których odnotowano przekroczenia rocznej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji, w wyniku czego konieczne jest opracowanie naprawczego programu POP,
- ✓ dla *benzenu* – strefę opolską zakwalifikowano do klasy C, z uwagi na występowanie na terenie strefy obszarów, na których odnotowano przekroczenia rocznej wartości dopuszczalnej, w wyniku czego konieczne jest opracowanie i wdrażanie programów naprawczych POP,
- ✓ dla *ozonu* – strefę opolską zakwalifikowano do klasy C, ze względu na przekroczenia docelowego poziomu substancji w powietrzu, w związku z tym wymagane jest objęcie strefy naprawczym programem ochrony powietrza POP,
- ✓ dla *dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu* strefę opolską zakwalifikowano do klasy A.
- w klasyfikacji dla kryterium ochrony roślin:
 - ✓ dla *ozonu* - strefę opolską zakwalifikowano do klasy C, gdyż wyniki uzyskane na stacji „roślinnej” województwa śląskiego (która zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, obejmuje swą reprezentatywnością teren całego województwa opolskiego) wykazały przekroczenia docelowych poziomów stężeń ozonu, w wyniku czego wymagane jest opracowanie programu ochrony powietrza POP.
 - ✓ dla *dwutlenku siarki i tlenków azotu* – strefę opolską zakwalifikowano do klasy A.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków a w okresie letnim bliskość drogi z intensywnym ruchem pojazdów. Priorytetem zatem powinno stać się dalsze ograniczanie niskiej emisji ze źródeł komunalnych oraz emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych pochodzących ze spalania paliw w silnikach samochodowych.

Gospodarka odpadami

Jak wynika z informacji przekazanych z Urzędu Gminy Zębowice ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w 2011 r. wynosiła 494,6 Mg, natomiast w 2012 r. 391,3 Mg. W tych samych latach zebrano w sposób selektywny odpowiednio: 38,985 Mg i 70,451 Mg odpadów.

Zgodnie z aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego, przyjętego Uchwałą Nr XX/271/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r., gmina Zębowice znajduje się w Północnym Regionie Gospodarki Odpadami. W regionie tym funkcjonuje szereg instalacji do odzysku odpadów komunalnych, jednak żadna z nich nie znajduje się bezpośrednio na terenie gminy Zębowice. Jako instalacje regionalne wskazuje się Miejskie Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Gotartowie, Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne Ziemielowice (gmina Namysłów), Miejskie Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Gotartowie, Składowisko Odpadów Komunalnych Świercze (gmina Olesno), Zakład Produkcji Ziemi Ogrodniczej i Sanacji Humusu (gmina Krzyków) oraz Kompostownię przyzową (gmina Przedmość). W pobliżu Gminy Zębowice znajduje się również Zakład Segregacji Odpadów Budowlanych i Komunalnych w Dylakach (gmina Ozimek).

Hałas

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz przemysłowy. Głównym źródłem, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania, na terenie gminy Zębowice jest hałas komunikacyjny. Hałas przemysłowy ma znacznie mniejszy udział w emisji uciążliwych dźwięków, a jego oddziaływanie ma charakter lokalny.

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Przez teren Gminy Zębowice przebiegają lub biorą początek następujące drogi:

- droga wojewódzka: DW 901 relacji Olesno - Dobrodzień - Zawadzkie - Wielowieś - Pyskowice - Gliwice przebiegająca przez teren lasów północno-wschodniej części gminy,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Zgodnie z danymi GDDKiA natężenie ruchu na DW 901 na odcinku Olesno - Dobrodzień wynosi 4 304 pojazdów na dobę. Małe natężenie ruchu pojazdów na terenie Gminy Zębowice jest przyczyną stosunkowo niskiego poziomu hałasu na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej, usytuowanej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Pola elektromagnetyczne

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego zaliczyć można: linie elektroenergetyczne, stacje elektroenergetyczne, stacje nadawcze radiowo-telewizyjne.

Przez teren Gminy Zębowice nie przebiegają linie energetyczne o napięciach 220 kV, 400 kV jak również linie wysokiego napięcia 110 kV. Gmina Zębowice zasilana jest w energię elektryczną poprzez sieć linii i stacji średniego (15 kV) i niskiego (0,4 kV) napięcia. Na terenie Gminy Zębowice znajduje się 35 stacji transformatorowych.

Najbliżej Gminy Zębowice znajduje się elektrownia Opole, produkująca rocznie około 10 TWh energii elektrycznej oraz elektrownia wodna Turawa.

Na terenie gminy zlokalizowany był jeden punkt monitoringu pól elektromagnetycznych. Wartość średnia zmierzona natężenia pola elektrycznego wynosiła mniej niż 0,8 V/m (poniżej progu czułości sondy pomiarowej), w związku z czym nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m).

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza oraz zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych.

Zagrożeniem dla przyrody Gminy Zębowice jest z pewnością ruch turystyczny. Skutkami pojawiającymi się w związku z penetracją turystyczną terenu jest niszczenie roślinności np. w wyniku palenia ognisk i biwakowania, a także zaśmiecanie terenu.

Głównym zagrożeniem dla wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych na terenie Gminy jest niepełny system kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz nieszczelność zbiorników bezodpływowych, co może wywołać niekontrolowane odprowadzanie nieczyszczonych ścieków komunalnych bezpośrednio do wód i do gruntu.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Zębowice jest komunikacja samochodowa oraz niska emisja. W wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m. in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. W okresie zimowym, zanieczyszczenia komunikacyjne mogą powodować powstawanie smogu, a w okresie letnim tzw. smogu fotochemicznego. Zanieczyszczenia emitowane przez pojazdy w wyniku reakcji fotochemicznej przyczyniają się do tworzenia ozonu przyziemnego. Największa emisja tych zanieczyszczeń zlokalizowana jest w rejonach dróg o dużym natężeniu ruchu. Niska emisja pochodzi z lokalnych kotłowni węglowych, w których paliwem jest głównie węgiel często gorszego gatunku. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym). W związku z realizacją inwestycji zagrożeniem może

być zwiększona emisja zanieczyszczeń powietrza pochodząca z maszyn i środków transportu wykorzystywanych w trakcie prac.

Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie gminy są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych, niewłaściwie prowadzone zabiegi fitosanitarne i pielęgnacyjne, gospodarka leśna),
- ryzyko powodziowe (brak należytej retencji wodnej),
- gospodarka wodno – ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych).

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach projektu POŚ Gminy Zębowice mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska. Natomiast poprawa jakości środowiska wpłynie pozytywnie na standard życia mieszkańców i ich zdrowie. Brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska. Do potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji POŚ dla Gminy Zębowice należą:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i niekontrolowanym ich odprowadzaniem,
- wzrost zużycia surowców, energii, wody oraz zmniejszanie się zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości powietrza,
- postępująca degradacja gleb,
- utrata bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo, w tym zagrożenia dla gatunków i siedlisk chronionych,
- degradacja walorów krajobrazu,
- zmniejszanie się zasobów leśnych,
- zwiększenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywne natężenie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń Programu, w poszczególnych komponentach ochrony środowiska i innych działaniach wspomagających:

Powietrze atmosferyczne

Przyjęty w Programie cel „*Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska*” realizowany będzie głównie poprzez stworzenie oraz realizację „*Programu ograniczania niskiej emisji*”. Ważną sprawą jest edukacja społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii, modernizacji ogrzewania i stosowania odnawialnych źródeł energii. Istotną kwestią jest wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu i zapewnienie wysokiej jakości paliw.

Zaniechanie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery może prowadzić do stopniowego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego. Brak wdrożenia proekologicznych inwestycji spowoduje pogarszanie się jakości powietrza, na którą obecnie główny wpływ ma emisja niska. Pozostawienie infrastruktury drogowej w obecnym stanie także wpłynie niekorzystnie na czystość powietrza. Utrzymanie przestarzałych technologii niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Jakość wód podziemnych i powierzchniowych

Przyjęty w Programie cel „*Przywrócenie dobrej jakości wód podziemnych oraz ochrona jakości wód powierzchniowych poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wód*” realizowany będzie głównie poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej wraz z ujęciami, a także budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Istotne jest także kształtowanie świadomości ekologicznej na temat zasad korzystania z zasobów środowiska wodnego.

Zaniechanie działań zmierzających do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych może prowadzić do wystąpienia niekorzystnych zmian jakości wody. Brak wyposażenia w sprawną kanalizację sanitarną i deszczową, może oddziaływać negatywnie na jakość wód powierzchniowych i wód podziemnych a tym samym na jakość życia mieszkańców. Brak realizacji działań określonych w POŚ spowoduje także niekontrolowane odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych i do gruntu. Wykorzystywanie nieuszczelnionych szamb może powodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych poziomów wodonośnych. Konsekwencją pogorszenia się jakości wód może być degradacja obszarów cennych przyrodniczo.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Przyroda

Jednym z głównych ustaleń Programu jest „*Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego gminy*”. Zaniechanie działań zmierzających do ochrony najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów pełniących funkcje krajobrazowe, biocenotyczne, glebochronne i wodochronne może prowadzić do zubożenia zasobów biotycznych tego obszaru. Natomiast postępująca degradacja ekosystemów może spowodować szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze, a w konsekwencji prowadzić do zanikania elementów różnicujących takich jak zadrzewienia, zakrzewienia, torfowiska, wilgotne łąki, które pełnią funkcję środowiskotwórcze i krajobrazowe. Zmniejszenie różnorodności krajobrazu spowoduje zanik części siedlisk, a tym samym zaburzenie fauny.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony przyrody jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Lasy

Przyjęty w Programie cel ochrony lasów „*Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej*” realizowany będzie w oparciu o zachowanie różnorodności biologicznej środowiska leśnego oraz likwidację dzikich wysypisk na terenach leśnych, a także podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa, w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych w ramach nadzoru nad gospodarką leśną.

Brak realizacji założonych ustaleń tego dokumentu może m. in. spowodować: zahamowanie wzrostu ilościowego i jakościowego zasobów leśnych, a nawet ich zmniejszenie (np. na skutek pożarów lub w wyniku nieracjonalnej gospodarki w lasach prywatnych) oraz ograniczenie korzystnych dla środowiska funkcji ochronnych lasów, zwłaszcza w zakresie ochrony gleb i wód, przyrody oraz ich roli krajobrazowej.

Kopaliny

Przyjęty w Programie cel „*Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi*” realizowany będzie poprzez wspieranie prac związanych z rozpoznawaniem i dokumentowaniem złóż kopalin zwłaszcza surowców, mogących stanowić element rozwoju gospodarczego gminy, a także podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nielegalnego wydobycia kopalin na potrzeby lokalne.

Brak realizacji założonych ustaleń może spowodować niekontrolowane wydobycie surowców naturalnych, co może wpłynąć negatywnie na stan powierzchni ziemi oraz na krajobraz.

Gleby

Przyjęty w Programie cel ochrony gleb „*Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych*” realizowany będzie głównie poprzez upowszechnianie wśród rolników zasad Dobrych Praktyk

Rolniczych, a także rozwój monitoringu gleb.

Brak realizacji założonych ustaleń dokumentu może m. in. prowadzić do zanieczyszczenia gleb poprzez nieracjonalne stosowanie w uprawie nawozów, a także niekontrolowane odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gleby.

Hałas

Projekt POŚ dla Gminy Zębowice zakłada „Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu dla mieszkańców gminy”.

Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu ochrony przed hałasem będzie miało niekorzystny wpływ, przede wszystkim na zdrowie ludzi.

Pola elektromagnetyczne

Projekt POŚ dla Gminy Zębowice zakłada „Ochronę mieszkańców Gminy Zębowice przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego” poprzez minimalizację oddziaływania tych pól na zdrowie człowieka i środowisko.

Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi może narazić mieszkańców na ich ponadnormatywne oddziaływanie.

Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna ma na celu „Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Gminy Zębowice poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz wykształcenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska”. Prawo do informacji o środowisku jest jednym z najważniejszych instrumentów ochrony środowiska i elementem, dzięki któremu społeczeństwo ma możliwość wpływania na procesy podejmowania decyzji, których skutki mają znaczenie dla środowiska. Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony środowiska podejmowane w ramach Programu zmierzają do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.

Brak podejmowania działań w tym zakresie sprzyjać będzie rozwojowi konsumpcyjnego stylu życia, zwiększonemu zapotrzebowaniu na surowce, wodę i energię, wzrostowi zanieczyszczenia środowiska. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu edukacji ekologicznej jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

W przypadku, gdy Aktualizacja POŚ dla Gminy Zębowice nie zostanie wdrożona, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, dlatego realizacja Programu jest konieczna.

6. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

6.1. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ

W „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017” ujęte zostały zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne, zarówno zadania własne Gminy - finansowane z budżetu oraz zadania koordynowane - finansowane ze źródeł zewnętrznych.

Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz dobra materialne, a także Naturę 2000. W granicach gminy nie wyznaczono dotychczas obszarów zaliczanych do sieci Natura 2000, lecz ze względu na bliską odległość obszaru „Szumirad” PLH160020 oraz „Zbiornik Turawski” PLB160004 przeanalizowano także wpływ zapisów Programu na obszary Natura 2000.

W tabeli poniżej oceniono zadania wynikające bezpośrednio z harmonogramu zadań wyznaczonych w POŚ. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono stosując następujące oznaczenia:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie (**B**) - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich
np. wycinka drzew - na krajobraz, budowa drogi - zniszczenie powierzchni gruntów,

Pośrednie (**P**) - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi
np. wycinka drzew - na zwierzęta, budowa drogi - na wodę, rośliny.

Charakter prawdopodobnych oddziaływań - oznaczenia:

 Prawdopodobne umiarkowane negatywne oddziaływanie

0 Prawdopodobny brak oddziaływania

 Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie

 Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Żębówice na lata 2014-2017

Tabela 4. Ocena zadań uwzględnionych do realizacji w projekcie Aktualizacji POŚ

Komponent	Opis przedsięwzięcia	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne	NATURA 2000
Ochrona przyrody	Budowanie i aktualizacja bazy danych z zakresu ochrony przyrody	B	P	B	B	0	0	0	0	B	0	P
	Utrzymanie i przebudowa istniejących terenów zieleni urządzonej, nowe nasadzenia drzew i krzewów	B	P	B	B	0	B	P	P	P	0	0
	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej. Rozwój małej architektury (kwietniki, ławki, kosze, nawierzchnie, itp.)	B	P	B	B	0	0	P	P	P	0	0
	Monitoring stanu obiektów chronionych. Uzupełnienie oznaczeń i zabezpieczeń pomników przyrody	B	P	B	B	0	0	P	P	P	0	P
	Rozbudowa szlaków turystycznych i edukacyjnych	B	P	B	B	0	0	P	P	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	Budowa tras rowerowych	0	B	0	0	0	P	0	P	0	0	0
	Termomodernizacja budynków	0	B	0	0	0	P	0	P	0	0	0
	Analiza zasobów i możliwości wykorzystania istniejących odnawialnych źródeł energii: biogaz, biomasa, (np. słoma, wierzba energetyczna), energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna i opracowanie gminnego studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii	0	P	P	P	P	B	0	0	0	0	P
	Stworzenie i realizacja Programu ograniczania niskiej emisji dla Gminy Żębówice	0	P	P	P	P	B	0	0	0	0	P
	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji”	0	P	P	P	P	P	0	0	0	0	P

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017

Komponent	Opis przedsięwzięcia	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne	NATURA 2000
Powietrze atmosferyczne	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza i promowanie stosowania nowoczesnych kotłów węglowych, kotłów gazowych i na biomasę	0	B	P	P	0	P	0	0	0	0	0
	Egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk	P	P	B	B	0	B	0	P	P	0	P
	Gazyfikacja gminy	0	P	P	P	P	P	0	0	0	0	P
	Modernizacja kotłowni zakładowych	0	P	P	P	P	B	0	0	0	0	P
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	0	B	0	0	B	0	0	0	P	0	0
	Modernizacja Stacji Wodociągowej Knieja	0	P	0	0	B	0	B	0	P	0	0
	Budowa oczyszczalni ścieków w Kadłubie Wolnym, Zębowicach i Radawie	0	P	P	P	B	P	B	B	P	0	0
	Budowa kanalizacji sieciowej w zabudowie zwartej w m. Kadłub Wolny, Zębowice, Radawie, dł. 20 km	0	B	P	P	B	0	B	B	0	0	0
	Budowa 205 przydomowych oczyszczalni ścieków	0	B	P	P	B	0	B	B	0	0	0
Stosowanie w zakładach przemysłowych tylko najlepszych dostępnych technik produkcyjnych (BAT), sprzyjających ograniczeniu zużycia wody	0	P	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
Gospodarka odpadami	Budowa sortowni odpadów selektywnie zebranych	0	P	P	P	0	P	P	P	0	P	0
	Budowa instalacji do suszenia i termicznego przekształcania odpadów w procesie pirolizy katalitycznej	0	P	P	P	0	P	P	P	0	P	0

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębówice na lata 2014-2017

Komponent	Opis przedsięwzięcia	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne	NATURA 2000
Gospodarka odpadami	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych - PSZOK	0	P	P	P	0	P	P	P	0	P	0
	Rekultywacja i zagospodarowanie składowiska odpadów w Zębówicach - Malinowie	0	P	P	P	P	P	B	B	0	P	0
	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Zębówice	0	B	P	P	P	P	P	P	P	P	0
	Przeprowadzanie przetargu na odbieranie i zagospodarowanie odpadów, w tym opracowanie SIWZ dla potrzeb przetargu na odbiór bądź odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	0	B	P	P	P	P	P	P	P	P	0
	Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	0	P	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Współdziałanie na rzecz tworzenia struktur ponadgminnych dla realizacji regionów gospodarki odpadami komunalnymi	0	P	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie przydomowego kompostowania odpadów na terenach wiejskich z zabudową jednorodzinną	0	B	P	P	P	P	P	P	P	P	0
	Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk”	P	P	B	B	P	P	B	B	B	0	0
	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie poprawnej gospodarki odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a w szczególności odpadów niebezpiecznych	0	B	P	P	P	P	P	P	P	P	0
	Realizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zębówice”	0	B	B	B	0	B	P	B	P	B	0

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017

Komponent	Opis przedsięwzięcia	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne	NATURA 2000
Ochrona gleb	Działania przeciwozyjne polegające na zakrzewianiu, zadrzewianiu, zalesianiu terenów o niskiej klasie bonitacyjnej	B	P	P	B	P	P	B	B	B	0	0
	Edukacja ekologiczna rolników w celu upowszechnienia zasad ochrony gleb wynikających z „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”, w tym organizacja szkoleń	P	B	P	P	P	0	B	B	0	0	0
	Przywracanie zdegradowanym glebom wartości przyrodniczej lub użytkowej	P	P	P	P	P	P	B	B	P	0	0
	Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo	P	P	P	B	P	P	P	B	0	0	0
Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym	Rozbudowa systemu i modernizacja dróg gminnych	0	B	P	P	P	B	B	B	0	B	0
	Nasadzenia i odnowa zieleni ochronnej przy drogach gminnych	P	P	P	B	P	P	B	B	P	0	0
	Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego	0	B	B	B	0	0	0	B	0	P	0
	Zwracanie szczególnej uwagi na lokalizację zabudowań mieszkalnych oraz miejsc dostępnych dla ludności (żłobków, przedszkoli, szkół, szpitali)	0	B	B	B	0	0	0	B	0	P	0
	Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	0	B	B	B	0	0	0	B	0	B	0

Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Zębówice na lata 2014-2017

Komponent	Opis przedsięwzięcia	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne	NATURA 2000
	Prowadzenie okresowych badań w celu rozeznania aktualnego stanu klimatu akustycznego oraz oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i ludzi	0	B	B	B	0	0	0	0	0	0	0
Edukacja ekologiczna	Finansowanie akcji „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, konkursów ekologicznych i inne	P	B	P	P	P	P	P	P	P	P	P
	Wytyczanie i realizacja ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, szlaków pieszych, rowerowych itp. w rejonach przyrodniczo cennych	P	B	P	P	P	P	P	P	P	P	P
	Tworzenie kół ekologicznych	P	B	P	P	P	P	P	P	P	P	P

Jak wynika z powyższej analizy żadne z działań zaplanowanych w Programie nie spowoduje wyłącznie negatywnego oddziaływania na którykolwiek z komponentów. Prognozuje się jedynie prawdopodobne oddziaływania o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym w przypadku działań związanych z: ochroną przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, ochroną wód powierzchniowych i podziemnych oraz z gospodarką odpadami.

1. OCHRONA PRZYRODY - Działania związane z obszarami przyrodniczo cennymi i lasami skutkować powinny poprawą funkcjonowania ekosystemów na terenie gminy. Obszary chronione oraz lasy stanowią bufor niekorzystnych oddziaływań człowieka na inne komponenty środowiska:

- poprawiają mikroklimat i jakość powietrza,
- retencjonują i oczyszczają wody opadowe,
- stanowią środowisko życia roślin i zwierząt,
- roślinność ogranicza erozję gleby i rozkłada jej zanieczyszczenia,
- lasy i parki mogą osłaniać zabytki przed niekorzystnym oddziaływaniem środowiska na zabytki, często same stanowią dziedzictwo kulturowe, lub są integralną częścią zabytkowych założeń na terenie gminy,
- parki, lasy i tereny zieleni stanowią ważne miejsce wypoczynku mieszkańców, zmniejszają uciążliwości takie jak hałas, zanieczyszczenie powietrza, zwiększenie temperatury.

W harmonogramie Programu zaplanowano działanie pn.: „Monitoring stanu obiektów chronionych. Uzupelnienie oznaczeń i zabezpieczeń pomników przyrody”. Zadanie polegać będzie na zweryfikowaniu stanu drzew oraz ewentualnym wykonaniu zabiegów, które pozwolą na zachowanie w dobrej kondycji zdrowotnej drzew chronionych jako pomnik przyrody. Prace te nie będą wychodziły poza zakres określony w art. 82 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, t.j.). Pozostałe formy ochrony przyrody będą monitorowane pod względem stanu ekologicznego. Powyższe działania nie spowodują naruszenia stanu przedmiotów ochrony przedmiotowych obszarów. Przewiduje się natomiast poprawę stanu ich ochrony poprzez uzupełnienie oznaczeń i zabezpieczeń.

Zachowanie, funkcjonowanie i utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych nie zostanie zaburzone przez zaplanowane w harmonogramie Programu zadania. Nie zaplanowano żadnych zadań, które w sposób inwazyjny wpłynęłyby na integralność i drożność korytarzy (budowa rozległych ciągów komunikacyjnych). Po zrealizowaniu Programu prognozuje się utrzymaniu ich dobrego stanu i drożności, a co za tym idzie stabilnego funkcjonowania.

2. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE - planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Takie skutki przyniesie też egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk oraz promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii oraz zwiększenie energooszczędności.

3. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH - cele oraz działania zapisane w Programie w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę.

Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinny zostać środowiskowe oddziaływania następujących konkretnych przedsięwzięć:

- modernizacja Stacji Wodociągowej Knieja
- budowa oczyszczalni ścieków w Kadłubie Wolnym, Zębowicach i Radawie
- budowa kanalizacji sieciowej w zabudowie zwartej w m. Kadłub Wolny, Zębowice, Radawie, dł. 20 km
- budowa 205 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Przedsięwzięcia te, jakkolwiek same w sobie są bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie mogą powodować oddziaływania środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,

- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.

4. GOSPODARKA ODPADAMI - zadania w tym komponencie wynikają głównie z obowiązków, jakie na gminę nałożyła ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399, t.j.). Są to obowiązki związane z odbieraniem i zagospodarowywaniem odpadów komunalnych. W celu poprawy gospodarki odpadami poprzez zwiększenie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania zaplanowano następujące działania:

- budowa sortowni odpadów selektywnie zebranych
- budowa instalacji do suszenia i termicznego przekształcania odpadów w procesie pirolizy katalitycznej
- budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych - PSZOK

Przedsięwzięcia te, jakkolwiek same w sobie są bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie mogą powodować oddziaływania środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ew. wycinki drzew i krzewów.

5. OCHRONA GLEB - zadania w tym komponencie mają na celu ograniczenie wpływu złych praktyk rolniczych na pozostałe komponenty środowiska, szczególnie wody podziemne i przyrodę. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi powinno dodatkowo pozytywnie wpływać na środowisko. Nie przewiduje się znaczącego wpływu działań chroniących powierzchnię ziemi na jakość powietrza, krajobraz czy zdrowie ludzi.

6. OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM - działania ochronne w obszarze hałasu i promieniowania elektromagnetycznego w najbliższych latach będą miały w dużej części charakter monitoringowy i organizacyjny, ponieważ system ochrony nie jest jeszcze w pełni rozwinięty. Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań takich działań. Również działania inwestycyjne będą miały w większości jedynie pozytywne oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska. Niemniej, część z inwestycji służących zmniejszeniu uciążliwości hałasowej może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska. Możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu wybierając odpowiednie projekty, oraz nadzorując estetyczne wykonanie.

Działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięcia, jakim jest remont dróg gminnych. Przedsięwzięcie to, jakkolwiek samo w sobie jest bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie może powodować oddziaływanie środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,

- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ew. wycinki drzew i krzewów.

7. EDUKACJA EKOLOGICZNA - Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w edukacji ekologicznej. Podejmowane działania sprowadzać się będą do poprawy dostępności informacji o środowisku, zarówno dla mieszkańców jak i reprezentujących je władz gminy. Pozwoli to zarówno podejmować optymalne działania inwestycyjne i pozainwestycyjne, jak również lepiej monitorować ich realizację.

6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody w tym obszar Natura 2000

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, t.j.) formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo - krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe na terenie Gminy Zębowice omówiono w punkcie 3.2.

Nie przewiduje się żadnego bezpośredniego lub pośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (w tym – na integralność i spójność sieci Natura 2000) oraz na istniejące formy ochrony przyrody. Zasięg oddziaływania nie będzie obejmował obszarów zaliczanych do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, ponieważ inwestycje prowadzone będą poza granicami tych obszarów.

Oddziaływania wynikające z realizacji zadań inwestycyjnych będą minimalizowane oraz kompensowane w związku z czym nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Powyżej w rozdz. 6 przedstawione zostały działania, które mogą wywołać zarówno skutki pozytywne jak i negatywne dla środowiska. Realizacja części przedsięwzięć wymagać będzie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla której uzyskania konieczne jest opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia i raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W trakcie realizacji działań Programu Ochrony Środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,

- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny i inne),
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Potencjalne negatywne oddziaływanie w/w inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ wielkość wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazywanie ich uprawnionym firmom do unieszkodliwienia lub odzysku,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- prowadzenie konsultacji ze społecznością lokalną w celu uniknięcia konfliktów społecznych.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej (tj. wodociągi, kanalizacja sanitarna), modernizacja dróg gminnych, inwestycje w zakresie gospodarki odpadami. Są to inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Dz. U. z 2010 r. Nr 213, poz. 1397, ze zm.). Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięć.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją planu i programu, które wymagałyby kompensacji.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź nawet kompensacyjnych, np.:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
- budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy (w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z budową obwodnic, obwałowań, czy innych prac hydrotechnicznych),

- przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie tj. na etapie projektowania nowych inwestycji takich jak: drogi, kanalizacja itp. należy rozważyć kilka wariantów tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Warianty alternatywne mogą być rozpatrywane pod względem: lokalizacji, konstrukcji i technologii, organizacji czy też nie podjęcia realizacji przedsięwzięcia.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe. Skutki środowiskowe w przypadku braku realizacji działań zaplanowanych w Programie przeanalizowano w rozdz. 5.

9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Przyjmuje się, że metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania będą odpowiadały postanowieniom art. 18, ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.). Na podstawie tego artykułu organ wykonawczy gminy zobowiązany jest do sporządzania, co 2 lata raportów z wykonania Programu ochrony środowiska i przedstawiania go radzie gminy. Analiza ta powinna zawierać ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy opierać się na wskaźnikach stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach reakcji działań zapobiegawczych, które przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Wskaźniki monitorowania Programu

Lp.	Wskaźnik	Wymiar wskaźnika	Stan wyjściowy za 2012 r.
WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA			
1.	Jakość wód powierzchniowych	Ocena stanu wg WIOS	Libawa - Dylaki - STAN ZŁY
2.	Jakość wód podziemnych	Klasy jakości wód	Punkt 266 Dobrodzień - klasa III
3.	Jakość powietrza	Pył zawieszony PM10	C*
		Pył zawieszony PM 2,5	C*
		Dwutlenek siarki	A*/A^
		Dwutlenek azotu	A*
		Tlenki azotu	A^
		Tlenek węgla	A*
		Benzen	C*
		Ozon	C*/C^
		Ołów	A*
		Kadm	A*
		Nikiel	A*
		Arsen	A*
		Benzo(a)piren	C*
4.	Lesistość	Udział lasów w powierzchni gminy ogółem [%]	61,2
5.	Powierzchnie chronione	Powierzchnie użytków ekologicznych [ha]	2,45
		Pomniki przyrody [szt]	9
		Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu [ha]	8335,0
		Rezerваты [ha]	1,4
6.	Pomiary promieniowania elektromagnetycznego	Średnie natężenie pola elektrycznego [V/m]	0,7
WSKAŹNIKI PRESJI NA ŚRODOWISKO			
1.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie oleskim	Ogółem [Mg/rok]	43
		Ze spalania paliw [Mg/rok]	22
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie oleskim	Ogółem [Mg/rok]	22 847
		SO ₂ [Mg/rok]	33
		NO _x [Mg/rok]	49
		CO [Mg/rok]	226
		CO ₂ [Mg/rok]	22 497
3.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności ogółem [m ³ /rok], w tym:	78 300
		Produkcja [m ³ /rok]	6 000
		Gospodarstwa domowe [m ³ /rok]	72 300
		Długość sieci wodociągowej [km]	62,5
		Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%]	98
		Długość sieci kanalizacyjnej [km]	0,00
		Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%]	0,00
4.	Gospodarka odpadami komunalnymi	Ilość zebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg/rok]	391,3
		Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych [Mg/rok]	70,451
5.	Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne	Liczba mieszkańców Gminy Zębowice (faktyczne miejsce zamieszkania)	3 804
WSKAŹNIKI REAKCJI DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH			
1.	Nakłady gospodarke ściekową i ochronę wód	Wydatki poniesione w 2012 r. [PLN]	585 374,02

Źródło: GUS, WIOS, informacje uzyskane z Urzędu Gminy Zębowice

*Objaśnienia: * - wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia,
^ - wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin.*

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Gmina Zębowice nie jest położona w obszarze przygranicznym, a realizacja projektowanych przedsięwzięć w dokumencie nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie projektowanych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie sporządzania prognozy stwierdzono, że realizacja działań określonych w projekcie Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017 wykonana została zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, t.j.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu (pismo znak: WOOS.411.27.2014.MH z dnia 24.03.2014 r.) oraz z Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak NZ.9022.1.33.2014.JG z dnia 27.03.2014 r.).

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice na lata 2014-2017 na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w Programie wykazała, że są zgodne i realizują cele środowiskowe wyznaczone w dokumentach strategicznych województwa, kraju, unii europejskiej i na szczeblu gminnym, tj.:

- „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”,
- „Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018”,
- Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych z terenu województwa opolskiego na lata 2008- 2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Zębowice.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza oraz zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych. Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie gminy są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych, niewłaściwie prowadzone zabiegi fitosanitarne i pielęgnacyjne, gospodarka leśna),
- ryzyko powodziowe (brak należytej retencji wodnej),
- gospodarka wodno – ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych).

Wskazane problemy środowiskowe na terenie Gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ zadań. Natomiast w Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ tych zadań na poszczególne elementy środowiska, dziedzictwo kulturowe oraz zdrowie ludzi.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy żadne z działań zaplanowanych w Programie nie spowoduje wyłącznie negatywnego oddziaływania na którykolwiek z komponentów. Prognozuje się jedynie prawdopodobne oddziaływania o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

w przypadku działań związanych z: ochroną przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym (bieżące remonty dróg gminnych), ochroną wód powierzchniowych i podziemnych (budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji) oraz z gospodarką odpadami (budowa sortowni, PSZOK oraz instalacji do przetwarzania odpadów).

Realizacja POŚ nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

W niniejszym dokumencie przedstawione zostały działania, które mogą wywołać skutki negatywne dla środowiska. Realizacja części przedsięwzięć wymagać będzie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla której uzyskania konieczne jest opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia i raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W trakcie realizacji działań Programu Ochrony Środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny i inne),
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Wykaz materiałów:

- 1) Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zębowice, Zębowice 2009 r.
- 2) Ankieta i informacje uzyskane z Urzędu Gminy Zębowice.
- 3) Ankiety z zakładów.
- 4) Bilans zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2012 rok, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2013 r.
- 5) Charakterystyka punktowych źródeł zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych w województwie opolskim w 2012 roku, Komunikat 2/W/2013, WIOŚ Opole, lipiec 2013 r.
- 6) GUS, Bank Danych Lokalnych.
- 7) [http://pl.wikipedia.org/wiki/Zębowice_\(gmina\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Zębowice_(gmina))
- 8) <http://psp.opole.pl/bip/strona/rejestr-zakladow/>
- 9) http://www.gios.gov.pl/zalaczniki/artykuly/raport_o_wystepowaniu_zdarzen_do_znamionach_po_waznej_awarii_w_2012_r.pdf
- 10) <http://www.stat.gov.pl>
- 11) Informacja dotycząca Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich”.
- 12) Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2012, WIOŚ Opole, kwiecień 2013 r.
- 13) Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych w województwie opolskim w 2011 roku. Komunikat 4/W/2012, WIOŚ Opole, wrzesień 2012 r.
- 14) Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) w województwie opolskim za okres 2010-2012, WIOŚ Opole, 2013 r.
- 15) Plan Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim – uchwała Zarządu Województwa Opolskiego Nr 4640/2010 z dnia 9 marca 2010 r., Opole, marzec 2009 r.
- 16) Pobór wód w województwie opolskim w 2012 roku, Komunikat 1/W/2013, WIOŚ Opole, lipiec 2013 r.
- 17) Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008 r.
- 18) Program dla Odry – 2006 – aktualizacja, Wrocław 2009 r.
- 19) Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych, Opole, październik 2013 r.
- 20) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, Opole 2013 r.
- 21) Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych z terenu województwa opolskiego na lata 2008- 2013.
- 22) Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018, Opole 2010 r.
- 23) Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w województwie opolskim w 2012 roku, Komunikat 3/W/2013, WIOŚ Opole, wrzesień 2013 r.
- 24) Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2012, WIOŚ Opole 2013 r.
- 25) Strategia Rozwoju Gminy Zębowice, Zębowice 2004 r.
- 26) Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.
- 27) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zębowice, Zębowice 2004 r.
- 28) Wyniki pomiarów uzyskanych w 2012 roku na stacjach monitoringu jakości powietrza w województwie opolskim, WIOŚ Opole 2013 r.